

Observa atentament i respon.

- Què deu haver passat al bosc?
- Què fan les persones de la làmina? Digues almenys dues accions diferents.
- Què dóna l'agent forestal a la dona? Per a què li les deu donar?
- Com ajudaries tu a repoblar el bosc de la làmina?

BANC DE PARAULES

arbre	llavors
tronc	terra
branca	cavar
fulla	plantar
fruit	regar
arrels	arreglar

Escoltar

1 Llig el fullet, escolta i respon.

SALVEM ELS BOSCOS

- Mantín sempre el bosc net.
- Fes foc només en llocs autoritzats.
- No deixes mai brases enceses.
- En cas d'incendi, telefona al 112.

Associació Bosc Viu

- Quina recomanació del fullet no s'ha explicat en l'audició?
- Quina recomanació de l'audició no ix en el fullet?

2 Escolta i digues quins grups s'han llegit de manera incorrecta.

- l'helicòpter
- l'emergència
- la humitat
- la investigació
- l'om

Parlar

3 Anima els teus companys a fer amb tu alguna d'aquestes activitats.

Plantar i cuidar entre tots una planta.

Assistir a un taller d'educació ambiental.

Participar en el Dia de l'Arbre.

Pensa en els aspectes positius de fer l'activitat (*què aprendreu?, com us ho passareu?, per a què us pot servir?...*) i explica'ls als companys.

4 EDUCACIÓ EN VALORS. Protegisc el bosc.

- Creus que és important previndre i evitar els incendis forestals? Per què?

SABER FER

TASCA FINAL

Explicar un procés

- Una planta creix de colp o passa per diverses etapes?
- A l'hora d'explicar un procés, cal seguir un ordre temporal?

Al final de la unitat explicaràs el procés de naixement i creixement d'una planta. Ja voràs que no és gens difícil!

No puc respirar!

DIFICULTATS DE LECTURA

- ▶ L'apòstrof (') és un signe que indica que s'ha llevat alguna lletra d'una paraula. Quan dues paraules apareixen unides per l'apòstrof, cal llegir-les com si foren una única paraula.
- ▶ Localitza en el text les paraules unides amb apòstrof i practica'n la lectura com si foren una única paraula.

Al nostre alcalde li encanten les plantes. En tenim el poble ple! Fa unes quantes setmanes, l'alcalde va convocar una reunió per parlar del Dia de l'Arbre. Després d'una xarrada, una experta en medi ambient va donar un grapat de llavors a cada veí perquè les sembràrem a casa. Ens va dir que gastàrem botelles de PET. A mi em va pegar per riure. Però ens va aclarir que PET, a banda d'això que tots esteu pensant, també és el tipus de plàstic amb què es fan les botelles d'aigua. Com que són allargades, les arrels es poden estirar millor. La cosa és que hui he anat fins a la plaça de l'ajuntament amb el cotxe de ma mare carregat de pets. Hi, hi, hi!

Allí, l'experta en medi ambient ens ha explicat que plantar arbres és molt important perquè els necessitem per a respirar. També ha dit que vint-i-dos arbres fan l'oxigen que necessita una persona. Jo, en sentir-ho, m'he posat un poc nerviosa. També ho hauria pogut avisar abans!

—Per això us vaig donar vint-i-dues llavors a cada un —ha continuat—. Ara plantarem els arbres en una muntanya que hi ha molt prop del poble perquè puguem cuidar-los.

Tot seguit ha carregat la furgoneta amb tots els arbres, unes quantes **aixades** i **marraixes** d'aigua per a poder-los regar.

L'alcalde i nosaltres hem anat a la muntanya a peu. Però, jo no hi he arribat. A mitjan camí m'he hagut de parar.

–Què et passa, Marta? –ha volgut saber l'alcalde, que caminava al meu costat.

–M'ofegue!

–Tranquil·litza't i respira!

–No puc! –he insistit jo–. Per això m'ofegue!

De seguida ha cridat Carla, una xiqueta més major que jo, i li ha dit que anara a avisar el metge.

–Corre!

–No! –he fet jo.

–Això! –ha corregit l'alcalde–. No córregues, a vore si també t'ofegues!

–No! –he tornat jo–. Ella no s'ofegarà perquè ha portat els vint-i-dos arbres!

–Ara sí que no t'entenc!

Els majors no entenen mai res! Li he hagut d'explicar que m'havia menjat dues avellanes de les llavors que ens va donar l'experta en medi ambient.

–I què? –ha preguntat nerviós.

–Que només he dut vint arbres! Només puc respirar per vint arbres i per cada persona en calen vint-i-dos, ho entén?

L'alcalde ha rigut amb ganes. I m'ha dit que podia respirar tant com volguera.

–De veritat? –he preguntat amb un fil de veu.

M'ha dit que sí, que ell havia portat arbres de sobra. En saber-ho, he **engolit** tot l'aire que m'ha vingut de gust d'una sola **glopada**.

Uf! Sort que al nostre alcalde li agraden tant les plantes!

aixades: ferramentes que s'usen per a cavar i remoure la terra.

marraixes: recipients amples i de forma arrodonida per a guardar-hi líquids.

engolit: passat per la gola, des de la boca fins a dins del cos.

glopada: quantitat de líquid o aire que entra o ix de la boca d'un colp.

DIFICULTATS D'ESCRITURA

- Completa amb les grafies que corresponga. Després localitza les paraules en la lectura i comprova que les has escrites correctament.

- *uantes
- a*ans
- lla*ors
- a*untament

Comprensió

- 1 Tria el dibuix que correspon al poble de la protagonista i explica com ho has sabut.

A

B

- 2 Respon.

- Per a què va convocar la reunió l'alcalde fa unes quantes setmanes?
- Què va donar l'experta en medi ambient als assistents? Amb quina finalitat?
- Què va fer gràcia a la protagonista del que va dir l'experta en medi ambient?

- 3 Pensa i tria l'opció correcta. Quan conta la protagonista la història?

- A Pocs dies després de passar tot.
B El mateix dia que ha passat tot.

- 4 Completa. Què diu l'experta en medi ambient abans de començar l'excursió?

Necessitem _____ per a respirar. _____ arbres fan l'oxigen que _____. Per això us vaig donar _____ a cada un.

- 5 Explica.

- Què li ha passat a Marta mentre pujava a la muntanya?
- Qui ha intentat ajudar-la? Com?
- Quina explicació ha donat Marta del que li passava?
- Què li ha dit aleshores l'alcalde?

- 6 Comenta amb els companys i les companyes. Marta tenia motius reals per a ofegar-se? Per què?

- 7 Expressa la teua opinió.

- Et resulta simpàtica, la protagonista de la lectura? Per què?
- Trobes que la lectura és divertida? Què és el que t'ha fet més gràcia?

VOCABULARI

8 **Escriu cada paraula on corresponga.**

medi

mig

mitjà

- Frederic és el germà de Ramon i Isabel.
- Els peixos no poden viure fora del seu , que és l'aigua.
- A la nevera encara queda pastís de maduixa.

9 **Tria. Què significa *planta* en cada oració?**

- Empar rega la seua planta cada dia.

A

B

- Raimon és un xic amb molt bona planta.

A

B

POSA'T A PROVA

Resol aquestes activitats a partir de la lectura.

- Tria. Qui explica la història?
  - L'alcalde.
  - Marta.
- Localitza en la lectura dos substantius comuns i dos substantius propis i copia'ls.
- Digues com s'han format els plurals d'aquests substantius de la lectura.
  - plantes   arbres
- Explica la diferència entre *semar* i *plantar*.
- Per què les formes verbals *he*, *ha* i *hem* s'escriuen amb h?
- Copia una pregunta i una exclamació de la lectura.

AL FIL DE LA LECTURA

10 **Elabora un cartell amb la programació que proposaries per a celebrar el Dia de l'Arbre a la teua escola.**

- Quin dia el celebraries?
- Quines activitats t'agradaria que s'hi feren? Proposa'n tres almenys.
- En quin lloc es realitzaria cada activitat? A quina hora?

L'article

Els substantius solen portar davant altres paraules. Per exemple, diem *el xiquet*, *unes ceres*... Les paraules *el* i *unes* són articles i anuncien la presència d'un substantiu. Els articles sempre van davant del substantiu i serveixen per a concretar-lo o determinar-lo. Els articles poden ser determinats o indeterminats.

- Els articles determinats acompanyen substantius que anomenen persones, animals i coses ja conegudes. Per exemple: *el gat*, *la pilota*.
  - Els articles indeterminats acompanyen substantius que anomenen persones, animals i coses no conegudes. Per exemple: *un llibre*, *una flor*.
- Quin tipus de paraules solen acompanyar els articles?
  - Quins tipus d'articles hi ha? Posa un exemple de cada un.

Formes de l'article

	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
Articles determinats	el	la	els	les
Articles indeterminats	un	una	uns	unes

- En quin gènere i nombre està l'article *unes*? I *el*?

Els **articles** són paraules que van davant dels substantius i que serveixen per a concretar-los o determinar-los.

Els articles poden ser determinats o indeterminats. Les formes de l'**article determinat** són **el**, **la**, **els**, **les**. Les formes de l'**article indeterminat** són **un**, **una**, **uns**, **unes**.

1 Escriu un substantiu adequat per a cada forma de l'article.

- el _____
- una _____
- uns _____
- la _____
- els _____
- les _____
- un _____
- unes _____

- 2 Subratlla els articles del text i assenyala quins substantius acompanyen.

Un amant de la natura

El veí d'Albert és voluntari forestal. El mes passat estigué repoblant amb uns companys els boscos que es van incendiar durant les vacances d'estiu i ara col·labora en una campanya de prevenció d'incendis. El veí d'Albert és tot un amant de la natura.

- 3 Completa les oracions substituint el símbol per la forma de l'article que corresponga.

▼ Article determinat

● Article indeterminat

- Ja he llegit ▼ llibres que em vas deixar sobre ▼ canvi climàtic.
- Organitzarem ▼ festa de benvinguda per rebre Laura en ● parc que hi ha al costat de casa.
- En ● botiga de Xàtiva ens trobarem amb ● amics dels meus pares.
- Hem comprat ● camisetes de record per a ▼ cosines de Miquel.

AL FIL DEL QUE HAS APRÉS

- 4 Observa les vinyetes i explica per què s'ha confós el xiquet.

- 5 Posa altres exemples de paraules que tinguen diferent significat en masculí i en femení, i inventa unes vinyetes com les anteriors en què n'isca una.

Ortografia. L'APÒSTROF

Què posaries davant de la paraula arbre: l' o el?

- Els articles **el** i **la** s'apostrofen (l') davant de les paraules que comencen en vocal o en **h**. Exemple ► *l'aves, l'hora*.
- L'article **la** no s'apostrofa davant d'algunes paraules com ara *la universitat, la idea, la història*, etc.

1 Escriu les paraules següents on corresponga. Quina forma de l'article han de dur davant?

ovella

cotxe

motxilla

palmera

helicòpter

gos

EL

LA

L'

2 Completa tenint en compte la forma de l'article.

- La flor que més agrada a Francesc és l' _____ . ► rosa / hortènsia
- El _____ que ens portarà a Mallorca ix a les tres. ► vaixell / avió
- Porta l' _____ a taula per adobar l'ensalada. ► oli / vinagre
- Aquella xica morena és la _____ de Lluís. ► amiga / cosina

3 Copia substituint cada símbol per el, la o l', segons corresponga.

Un Dia de l'Arbre fantàstic

Demà celebrarem a * escola * Dia de * Arbre. A * hora del pati visitarem tots junts * jardí botànic. * mestra ens ha dit que * entrada inclou també * visita a * hivernacle de les plantes carnívores. * meu amic Miquel està emocionat. Li encanten les plantes carnívores!

- 4 **PER A PENSAR.** Encercla la síl·laba inicial de les paraules en què l'article **la** no s'apostrofa i digues qui té raó.

la infermera	l'uncla	la urbanització	l'hulla
la història	l'illa	l'hípica	la humanitat

A

L'article **la** no s'apostrofa davant de paraules començades per **i, u, hi** i **hu** tòniques.

B

L'article **la** no s'apostrofa davant de paraules començades per **i, u, hi** i **hu** àtones.

- 5 **DICTAT.** Prepara el dictat per fer-lo en el quadern.

Fixa't en l'ús de l'apòstrof.

Jardí urbà

L'amic de la família Planes comprà l'àtic amb la idea de fer un jardí a la terrassa. Ara, l'heura puja per les parets i l'espígol es barreja amb l'anís i la menta, perfumant l'aire de l'ampla terrassa. El roser, l'orquídia, l'hortensia i la clavellinera li donen color. És un jardí urbà preciós!

DICTAT ACUMULATIU

- 6 Fixa't en els continguts que repassa aquest dictat i prepara'l per fer-lo en el quadern.

- Paraules amb **h**
- L'ús de l'apòstrof

Pluja d'abril

Ahir, l'aire era humit i fresc però a l'hora de dinar ja plovia a bots i barrals. Aleshores, l'oncle Joan ens contà l'última vegada que l'aigua del riu ho va inundar tot, llevat de l'església i l'ajuntament, un huit d'abril de feia vint anys. Per sort, l'oratge millorà. Estàvem espantats que la història es repetira...

Jardins botànics, els museus de les plantes

Els jardins botànics són llocs on hi ha arbres i plantes procedents de tot el món. A més d'ajudar a conservar aquests arbres i plantes, els jardins botànics també faciliten que ciències com la botànica, la farmàcia, la medicina o l'ecologia els estudien i en traguen profit.

Un poc d'història

L'origen dels jardins botànics és molt antic. Ja en l'època romana hi havia jardins on es cultivaven plantes medicinals.

Més tard, durant l'edat mitjana, es va fer el mateix als horts dels monestirs. Així mateix, els musulmans que vivien a Espanya van crear, al voltant dels palaus, uns espais que eren horts i jardins alhora, on creixien plantes medicinals, aromàtiques i ornamentals, arbres fruiters... I també espècies exòtiques portades d'Orient!

Però els jardins botànics, tal com els coneixem ara, van aparèixer en el segle XVI, impulsats per les universitats, que oferien així als estudiants l'oportunitat d'observar, identificar i estudiar en directe les propietats de les plantes.

ESPAIS PRINCIPALS

- **Jardí a l'aire lliure.** Plantes i arbres que creixen en terrenys adequats a les seues característiques.
- **Hivernacles.** Contenen espècies que demanen unes condicions especials de temperatura, llum i humitat.
- **Estanys i basses.** Hi viuen les plantes aquàtiques.

Interior del Jardí Botànic de València, el més antic d'Espanya.

ELS MÉS ANTICS

■ 1543. Fundació del Jardí Botànic de Pisa (Itàlia).

■ 1567. Fundació del Jardí Botànic de València (Espanya).

■ 1590. Fundació del Jardí Botànic de Leiden (Holanda).

■ 1545. Fundació del Jardí Botànic de Pàdua (Itàlia).

■ 1567. Fundació del Jardí Botànic de Bolonya (Itàlia).

■ 1593. Fundació del Jardí Botànic de Montpeller (França).

1 Relaciona. Què s'explica en cada apartat?

1 Introducció   2 Un poc d'història   3 Els més antics   4 Espais principals

- Els orígens dels jardins botànics.
- Les diferents zones en què es distribueixen les diverses plantes.
- En quines dates es fundaren els primers jardins botànics.
- Què són i per a què serveixen els jardins botànics.

2 Respon.

- Quines dues funcions tenen els jardins botànics?
- Quin tipus de plantes es cultivaven en l'època romana?
- Quines plantes es cultivaven als horts i jardins hispanomusulmans?
- Quan van aparèixer els primers jardins botànics? Qui els va impulsar? Amb quina finalitat?

3 Escriu on corresponga. Quin tipus de plantes són?

medicinals
aromàtiques
ornamentals

- Les plantes _____ s'utilitzen com a adorn.
- Les plantes _____ serveixen per a curar malalties.
- Les plantes _____ s'utilitzen per a fer perfums i per a cuinar.

4 Digues a quin dels espais del jardí botànic creus que trobaries cada planta i per què.

LOTUS

Creix sobre les aigües de pantans, llacs, etc.

ORQUÍDIA

Necessita temperatures càlides i molta humitat.

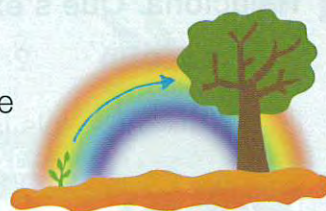
5 Copia en ordre. En quina data es fundà cada jardí botànic?

- 1543 ► *Fundació del Jardí Botànic de Pisa (Itàlia).*
- 1545 ► _____
- _____ ► _____

6 Expressa la teua opinió. Trobes que els jardins botànics són importants? Per què?

Explicar un procés

Explicar un procés consisteix a contar pas per pas els canvis que pateix una cosa, un ésser, etc. en el temps. En aquesta unitat explicaràs el procés de creixement d'un arbre. Posa-hi atenció!

PREPARA EL TEU TREBALL

1 Observa i ordena les imatges. En quin ordre passa?

2 Relaciona les imatges anteriors amb l'explicació corresponent.

- La tija s'enforteix i li naixen branques i fulles.
- La llavor es trenca i n'ixen una arrel i una tija menudetes.
- La tija creix cap amunt i ix a la superfície.
- La llavor cau i va soterrant-se a poc a poc.

3 Pensa i respon.

- En què es convertirà l'arbret de l'última imatge?
- Quant de temps creus que tardarà a fer-ho: dies, mesos o anys?

DEMOSTRA QUE HO SAPS FER

4 TREBALL COOPERATIU. Explica el procés de creixement d'un arbre i passa el text a un company o una companya perquè el corregisca.

- Comença el text anunciant què explicaràs.
- Explica cada etapa del procés utilitzant expressions que indiquen ordre: *de primer, a continuació, després...*
- Acaba l'explicació amb una oració que resumisca les respostes que has donat en l'activitat 3.

ACTIVITATS FINALS

- 1 **Escriu la forma de l'article que corresponga en cada cas.**

ARTICLE DETERMINAT

discos   pou
carta   flors

ARTICLE INDETERMINAT

cova   llibres
botes   camí

- 2 **Digues de quin tipus d'article parla.**

S'usa quan
ja es coneix allò
que anomena el
substantiu.

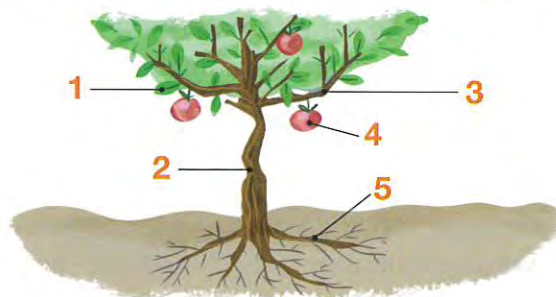
- 3 **Completa amb el, la o l'.**

- Ahir a * hora de dinar, * gos de * meua veïna començà a lladrar.
- Quin animal t'agrada més: * ós, * lleó o * girafa?

- 4 **Explica per què no s'apostrofa l'article la en aquests casos.**

- la infermera   ■ la universitat
- la història   ■ la humanitat

- 5 **Digues el nom de cada part de l'arbre.**

REPÀS ACUMULATIU

- 6 **Explica com han format el plural els substantius següents.**

- cançons   ■ pobles   ■ cireres

- 7 **Escriu.**

- Una paraula amb **h**.
- Una paraula que porte **h** en castellà i no porte **h** en valencià.

Demostra el teu talent

- 8 **Localitza 10 errors en el text següent i corregeix-lo.**

Una visita al botànic

La setmana pròxima farem una excursió amb la escola al gardí botànic. Vols vindre. Els mestres ens an dit ce vorrem molts arvres i molts plantes de tot el món? De segur que ens ho passarem molt bé!

